

Celoletna naročnina	280 Lir
Polletna	140 "
Posamezna številka	6 "
Za Jugoslavijo	2 Din

Gorica, sobota 1. marca 1947

Naša pot

Mirovna pogodba z Italijo, ki je potrdila krivično francosko črto, je postavila Slovence, ki biva-jo to stran te črte pred nove probleme, katere je treba resno vzeti v pretes.

SLAU, ki je edina množična politična organizacija in katere je zajela v svoje vrste ogromno večino demokratično orientiranih Slovencev, je in bo edino jamstvo za mirno in složno sožitje dveh narodnosti, ki prebivajo na tem ozemlju. SLAU je vodnica ne samo slovenskega primorskega ljudstva, ki ostane pod Italijo, ampak je obenem najmočnejša sila, podprta in združena z resnično demokratičnimi silami italijanskega delovnega ljudstva. Saj so se italijanski demokrati - antifašisti za časa narodno osvobodilne borbe rami ob rami borili na strani slovenskega ljudstva in se potegovali, da se pravično reši naše narodno vprašanje in državna razmejitev med obema državama. Zato so ravno te sile, ki so pokazale razumevanje naših nacionalnih teženj in hotenj, edina organizacija, ki nas bo branila v bodočnosti ter z nami delila usodo v nadaljni prihodnosti. Sedaj je lahko vsakomur jasno, da je bila politična usmerjenost SLAU edina pravilna linija, ki je zblížala ta dva naroda in jima omogočila stvarno sodelovanje in uresničenje bratstva v vsakdanjem življenju, ki bo nastalo, ko se bo meja dokončno potegnila ter razdelila slovensko Primorje na tri dele.

Slovensko ljudstvo visoko ceni napredne sile italijanskega naroda, ki so v minuli borbi tako odkrito branili naše pravično stališče in zato bili celo hudo napadeni od imperialistične italijanske reakcije, češ, da so izdajalci lastnega naroda, ker se niso postavili na imperialistično in šovinistično stališče vladajoče klike. Italijanski antifašisti in prijatelji slovenskega naroda so dobro razumeli, da narod, ki tlači druge narode, sam ni svoboden. Dnevno se vrstijo dokazi o tem. Ekstremni italijanski nacionalisti ne priznajo niti sorodcem, tem manj pa Slovincem. Težka bi bila usoda goriških Slovencev, če ne bi slonela na dalekovidni politiki SLAU na res demokratični osnovi. Danes pa smo lahko kljub velikim krivicam ponosni, da imamo take močne zaveznike ravno v italijanskem delavskem razredu in pri vseh poštenih in resničnih demokratih.

Slovinci, ki ostanemo v sklopu nove italijanske države, se niti sami ne zavedamo, kako moč predstavljamo. Če bomo vodili enotno in resnično ljudsko politiko ter se naslanjali na te demokratične sile, ki so bile za časa narodno osvobodilne in protifašistične borbe na naši strani, bomo z lahkoto zatrli vsak poskus šovinizma in terorizma. Neofašisti in vsi šovinisti pa bodo ostali popolnoma izolirani ne samo od širših množic, marveč od celokupne javne uprave.

Ozrmo se samo na gotove centre, kot Tržič, Krmin in furlanske vasi, v katerih imajo ravno napredne demokratične sile ogromno večino za seboj. To predstavlja za nas jamstvo za mirno in bratsko sožitje med nami.

Te sile bodo nadaljevale borbo za polno enakopravnost in za pridobitve, ki smo jih skupno izbojevali v težki protifašistični borbi.

Poslanica Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora za Slovensko Primorje in Trst primorskemu ljudstvu

Ob slovesu PNOO-ja

S podpisom mirovne pogodbe v Parizu in dokončno osvojitvijo mej, ki cepijo Julijsko krajino na tri dele, je naloga Pokrajinskega Narodno Osvobodilnega Odbora za Slovensko Primorje in Trst, kot najvišjega organa ljudske oblasti, izgubila v poverjeni obli-

ki svoj smisel in možnost uveljavljanja. Zaradi tega je Predsedstvo Pokrajinskega Narodno Osvobodilnega Odbora za Slovensko Primorje in Trst sprejelo sklep, da predlaga današnjemu zasedanju PNOO, da izda naše dnji

ostala neokrnjena, izvedene naloge važne socialne in gospodarske reforme, se je moral PNOO na tem ozemlju omejevati po večini na ljudsko samopomoč, na predloge, navodila in nasvete ter na proučevanje problemov, ki so se pojavljali na terenu, ne da bi jih mogel uspešno reševati.

Kljub vsem zaprekam in težavam je tudi v najtežjih trenutkih ostal zvest načelom, ki so ga sredi borbe poklicala v življenje. Istočasno pa je zastavljal vse svoje moči in sposobnosti za to, da bi bila svetovna javnost pravilno poučena o razmerah v naši deželi, o željah in težnjah njenega prebivalstva in da bi bila dosežena pravična rešitev vprašanja bodoče pripadnosti Slovenskega Primorja in Trsta. Krivdo za to, da so bila znova pogažena demokratična načela pravičnosti, nosijo pred zgodovino tiste zapadne sile, ki so nam zaradi svojih imperialističnih teženj vsilile svojo voljo. Ponavljamo, kar smo poudarjali že večkrat, da se primorsko ljudstvo ne bo nikoli sprijaznilo z odločitvijo, ki je v ostrem nasprotju s pravico in njegovimi življenjskimi koristmi. Množicam, ki so toliko žrtvovale za svojo svobodo in bile prevarena v svojih upih, ne bo nihče mogel braniti, da se ne bi z vsa odločnostjo dalje borile za svoje cilje. Politična zrelost, s katero gledamo na dogajanje, pa nam narekuje, da bomo tudi v neosvojenih krajih s sodelovanjem vseh pozitivnih sil delali za pomirjenje in za uveljavitev boljših življenjskih pogojev prebivalstva.

nje in za uveljavitev boljših življenjskih pogojev prebivalstva.

S tem, da je bila po mednarodni odločitvi proti volji ljudstva enotnost Slovenskega Primorja in Trsta nasilno raztrgana na tri dele, katerih vsak bo živel svojo usodo, je PNOO izgubil v poverjeni obliki svoj smisel ter je dovršil svojo zgodovinsko nalogo. Ko se razhaja, se za izkazano polno zaupanje toplo zahvaljuje prebivalstvu slovenske in italijanske narodnosti, ki ga je kljub vsem oviram in težavam podpiralo, ga spoštovalo in z njim najtesneje sodelovalo. Onim množicam, ki ostanejo izven meja Jugoslavije, vneto priporoča, naj ohranijo bolj kot kdaj prej svojo politično enotnost in se še tesneje strnejo okoli Slovensko-italijanske antifašistične unije in naj za uresničenje njenega programa nadaljuje z borbo. Naj se z zaupanjem oslonijo na napredne sile nove Jugoslavije, zakaj le z zvestim sodelovanjem vseh demokratičnih sil doma in v svetu, bodo kdaj v bodočnosti lahko praznovali popolno zmago svojih teženj. PNOO se poslavlja z željo, da bil ta cilj, ki je bil tudi cilj njegovih naporov, čimprej dosežen v trajno pomirjenje in srečo primorskega ljudstva.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Pokrajinski narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst.

ODLOK

France Bevk, predsednik

Giuseppe Pogassi, I. podpredsednik

Branko Babič, II. podpredsednik

Dr. Boris Puc, tajnik

Leopoldo Gasparini

Julij Beltram

Angelo Comar

Zorko Jelinčič

Eugenio Laurenti

PROGLAS

Vsled mednarodne odločitve da se slovenski del Julijske krajine razdeli med Federativno Ljudsko Republiko Jugoslavijo, Republiko Italijo in Svobodnim Tržaškim Ozebljem, se Pokrajinski Narodno Osvobodilni Odbor razide, ker mu je s to razdelitvijo onemogočeno izvrševanje onih nalog, za katere je bil poverjen od primorskega in tržaškega ljudstva.

Smrt fašizmu — Svobodo na rodu!

da je po svojih najboljših močeh vestno vršil svojo dolžnost v boju za demokratične pravice, za napredek in blagostanje prebivalstva, tudi tedaj, ko mu je bila v coni A vzeta oblastvena funkcija. Ni mogel pristati na sodelovanje za ceno rušenja ljudske oblasti in njenih ustanov, da bi s tem ne grešil proti načelom demokracije in izdal koristi ljudstva, ki mu je z izvolitvijo izkazalo svoje zaupanje. Medtem ko so bile v coni »B«, kjer je ljudska oblast

POLITIČNI PREGLED

Zadnje priprave za konferenco štirih zunanjih ministrov v Moskvi, ki se bo pričela 10. marca t. l.

Ta teden so namestniki zunanjih ministrov, ki so se februarja sestali v Londonu, končali s predpripravami za mirovno konferenco v Moskvi.

V prestolnici Sovjetske zveze bo zasedal svet zunanjih ministrov v palači Spiridonovka. Tam se je vršil tudi zadnji moskovski sestanek zunanjih ministrov.

Baje je delegacija Zedinjenih ameriških držav že v Moskvi, samo Marshall, sedanjí zunanji minister, ni še prispel. Gotovo je, da bodo vsi štirje zunanji ministri v sovjetskem glavnem mestu

že pred 10. marcem, ko se bo konferenca pričela.

Na bližnji moskovski konferenci bo treba sestaviti mirovno pogodbo za Avstrijo in Nemčijo. 18 zavezniških držav je predložilo teritorialne in ekonomske zahteve napram Avstriji in Nemčiji.

Jugoslovanske zahteve glede Koroške so vključene v naročilo glede Avstrije, ki so ga namestniki sestavili v Londonu za svet štirih zunanjih ministrov v Moskvi.

Jugoslovanska in italijanska delegacija v komisiji za dokončno razmejitev med Jugoslavijo in Italijo

V svrhu ureditve začasne črte bodoče jugoslovanske, italijanske in tržaške meje, kakor je v glavnem bila določena na mirovni konferenci, so vlade

Da bomo to dosegli je odvisno od nas samih, od naše dobre volje in moči, enotnosti ter borbe, ki se bo nadaljevala vse dotlej, dokler ne bo francoska črta ostala le grd spomin ali kvečjemu strašilo za plašljive vrbce.

štirih velesil predložile jugoslovanski in italijanski vladi, da pošljeta 28. februarja v Trst vsaka svojo delegacijo. Beograjska in rimska vlada je sprejela ta predlog. V pričakovanju ratifikacije mirovne pogodbe z Italijo so štiri velesile s svoje strani imenoval mešano komisijo, ki bo dodeljena jugoslovanski in italijanski delegaciji kot posvetovalni organ.

Na britanskem in ameriškem področju Nemčije so odkrili nacistično zaroto

V zapadni Nemčiji so odkrili zaroto proti zaveznikom, na čelu katere je bil bivši stotnik SS čet Reepke in še podpolkovnik Teich. Tudi bivši šef nemške tajne policije v Lublinu je med zarotniki. Pri tem zadnjem so odkrili veliko zalogo orožja.

Na vsak način je to odkritje dovolj zgovoren dokaz, kako pomankljivo je bilo izvedeno čiščenje nacistov na britanskem in ameriškem področju, a istočasno da sklepati, da le ni popolnoma

slučajno, marveč, preračunano na sestanek v Moskvi. Zato so začeli interesirani krogi govoriti, da je bila zarota naperjena »pred vsem proti sovjetski zvezi«.

Res je Sovjetska zveza že šestokrat protestirala pri zapadnih zaveznikih, da niso dovolj energično izvajali uničenja nacizma in pruskega militarizma. In sedaj naj ta dogodek olajša angloameriško stališče v Moskvi. V takem slučaju ima torej to odkritje svoj poseben politični pomen tik pred moskovsko konferenco.

Zavoljo Palestine...

»Zedinjene države Amerike hočejo ovirati izvajanje britanskega programa za rešitev palestinskega vprašanja!« Tako je izjavil zunanji minister Velike Britanije Ernest Bevin, ko je ta teden med debato v spodnji zbornici ogorčeno obtožil politiko Zedinjenih držav napram Palestini.

Povedal je tudi, da se je londonska konferenca, ki se je pričela s palestinskim vprašanjem, razbila baš po krivdi Zedinjenih ameriških držav. Pri tem ni poza-

bil opomniti Ameriko, da ima Velika Britanija mandat nad Palestino in temu sorazmerno tudi vso odgovornost, ki je s tem v zvezi.

Bela hiša (oficielna Amerika) sicer ni še odgovorila na Bevinov oster napad, a odmev je prišel s strani demokratičnega poslance Cellerja, ki seveda zvrča odgovornost za položaj v Palestini na britansko politiko in imenuje »nehvaležno žalitev« Bevinovo izjavo o ameriškem vmešavanju v palestinsko vprašanje.

Atenski listi poročajo o velikih akcijah in uspehih grških partizanov

V zadnjem času, ko se v Grčiji mudi mednarodna anketna komisija, prihajajo od tam vesti o ve-

likih akcijah in uspehih grške demokratične vojske. V teh poročilih so posebno poudarjeni

uspehi, ki jih je grška demokratična armada dosegla na celi črti bojev proti monarhofašistom, ki jih vzdržujejo Angleži.

Partizanske zasede ustavljajo in razbijajo monarhofašistično vojsko. Za sedaj se pogosto imenujejo v zvezi z boji kraji Grevena, Navranci, Argois, Georgios in Eratria. Tu je zletel v zrak kamion, ki je prevažal ojačanja Tsaldarisovega protipartizanskega orožništva, tam so spet parti-

zani kljub delovanju vladnega letalstva zasedli vse štiri postojanke in zaplenili znatno količino orožja.

Na cesti Lamia - Larissa so grški partizani razrušili most.

—:—

Sklep mednarodne komisije, da bo zaslišala poveljnika grške demokratične vojske generala Markosa, je vzbudil med monarhofašisti nov val napadov na komisijo, ki se nahaja v Solunu.

O delovanju dalmatinskih iredentistov

Beograjska »Borba« je prinesla podrobnosti o takozvanem dalmatinskem odboru, ki deluje v Italiji. Ta odbor je bil osnovan v Rimu 25. marca 1945. Njegovi člani so zloglasni fašisti, ki so se po prvi svetovni vojni preselili v Italijo ter do zadnjega ostali zvesti Mussoliniju.

Pred kratkim je italijansko no-

tranje ministrstvo denarno podprlo ta odbor z 1.800.000 lirami. Ta denar je odbor porabil za nakup tajne radijske postaje, ki je namenjena oddaji za cono B Julijske krajine.

Okupacijske oblasti v Italiji ne nadlegujejo delovanja te postaje, ki svobodno potuje od Padove do demarkacijske črte...

Senca Vatikana nad italijansko zunanjo politiko

Italijansko socialistično glasilo »Avanti« piše o politiki Vatikana, da se ne bo mogla nikdar ujemati s politiko Italije, kajti Italija je premajhna, a Vatikan — prevelik.

Znano je, da se je Vatikan postavil na čelo protisovjetske kri-

žarske propagande. Toda naloga Italijanov mora biti povsem različna od Vatikana. Italija potrebuje mir in prijateljstvo z vsemi narodi, medtem ko vemo, da je delovanje Vatikana namenjeno vsemu svetu. Zato se politiki Vatikana in Italije ne smeta kriti.

MEDNARODNI TEDEN ŽENA od 1. do 8. marca

Tudi goriške žene se pripravljajo na dostojno praznovanje 8. marca, dneva vseh svobodoljubnih žena sveta. Na polju socialnega in kulturnega udejstvovanja bodo v tem tednu naše doriške žene pokazale podvojeno delo za uresničenje vseh zadanih nalog, za pravice delovnega ljudstva, za zmago prave demokracije proti temnim silam fašizma in za pravice zapostavljenih žena.

Mednarodni ženski dan, 8. marec, praznujemo že preko 30 let. V dobi pred prvo svetovno vojno so žene na ta dan stopajevale svoje sile predvsem v borbi za enakopraven položaj žena v javnem življenju. Pravi značaj borbenega praznika je dobil 8. marec šele v letih svetovne vojne, predvsem pa leta 1917., tik pred veliko rusko revolucijo. Takrat so žene in matere, predvsem ruske, najbolj občutile krivice, ki jih je trpelo delovno ljudstvo. Njihovi sinovi, možje in bratje so iz dneva v dan padali po bojiščih za koristi osvajačev. Veliki Lenin je ob tej moriji zaklical ljudskim množicam tega sveta: »Mi, in vsi dobri ljudje, prenehajte z medsebojnimi klanjem! Množice so se mu odzvale, med njimi v prvi vrsti žene in matere. Najpomembnejše so bile ruske žene 8. marca leta 1917., na mednarodni ženski dan, ko so šle na ulice in zahtevale mir, kruh in svobodo.

V času narodno osvobodilnega boja, ki je vse za svobodo in pravico bori: se narode združijo v skupno borbo proti fašizmu, pa smo 8. marec praznovali v znamenju mobilizacije žena vsega sveta v skupno borbo proti fašizmu, za narodno svobodo in zmago ljudske demokracije.

Goriške žene, zveste velikim tradicijam, stopajo v tem tednu po jasno začrtanih poteh, ki jih bodo dovedle do tistega cilja, ki jim bo dal vse one pravice, za katere se skupno z vsem primorskim ljudstvom nenehno borijo.

—:—

Naj živi 8. marec, dan delovne in v trpljenju preizkušene žene! 8. marec, dan žene, naj nam bo opomin, da ne sme biti žene izven naše organizacije!

Živel 8. marec, dan borbene žene za lepšo bodočnost svojih otrok!

Goriška žena, naj te 8. marec, dan mednarodne žene, bodri k bratstvu med goriškimi Slovenkami in Italijankami!

Naj živi 8. marec, dan žene, ki se bori za demokracijo in mir v svetu!

Živel 8. marec, dan žene, ki se

bori za socialne, gospodarske in politične pravice narodov!

Naj živi praznik borbениh žen vseh narodov za pomirjenje med narodi, masami in razredi!

GORIŠKO LJUDSTVO ZAHTEVA OD CERKVENIH OBLASTI, NAJ VRNEJO PODOBO MATERE BOŽJE SVETOGORSKEMU ROMARSKEMU SVETIŠČU

Sv. Gora ni samo največje in najpriljubljenejše romarsko svetišče goriškega ljudstva ampak tudi ostalega sveta, saj gre njegova slava in zgodovinska važnost daleč čez naše ozke meje.

Kakor znano, je bila svetogorska podoba leta 1939 prenešana v Gorico in od takrat je ta zgodovinska slika Matere božje romala od stolne cerkve, kjer je dobila prvo zatočišče, na Kostanjevico in od tam je bila 9. p. m. ponovno prenešana v stolnico.

Dokler je trajala druga svetovna vojna in torej nevarnost za ta zaklad v podobi Matere božje so imeli cerkveni oblastniki vsaj vzrok, zakaj so ga držali na varnem. A sedaj, po preteku dveh

let, upravičeno zahtevamo, da se priljubljena slika postavi na kraj, kjer se je Devica Marija pred stoletji prikazala grgarski pastirci Urški.

Posebno čudno se nam zdi, da je bila podoba prenešana iz Kostanjevice v stolnico ravno dan pred podpisom mirovne pogodbe z Italijo.

Ker se goriško verno ljudstvo nikakor ne more strinjati z opravičilom, da bo svetogorska podoba ob »primernem času« vrnjena svetogorski cerkvi, je v zadnjem času po vsej pravici zaskrbljeno in zahteva, da se svetogorska podoba vrne na svoje staro mesto, to je na Sv. Goro.

Zaključno poročilo o Miklavževanju in Božičnici

Priprave za čim boljše izvedbo akcije za Miklavževanje so se pričele v drugi polovici oktobra. Ker ni bilo mogoče v času dvomesečnega tekmovanja »S Titom do zmage« pokreniti nove nabitne akcije, se je pobiranje prostovoljnih prispevkov vključilo v teden Rdečega križa. Vsled tega ni bilo Miklavževanje v goriškem okrožju tako bogato in uspešno, kakor smo si ga začrtali. Toda kljub temu je akcija zajela vse naše ljudstvo, ne glede na politično naziranje. Pri tem so sodelovale vse naše organizacije. Posebno so se odlikovale AFŽ, RK, Sindikati, Prosveta in Mladina, ki so s svojim delom pripomogle, da se je obdaritev v redu izvedla in da so bili posebno otroci zadovoljni. Prireditev in obdarovanje v Gorici v Verdijevem gledališču je bilo posebno dobro izvršeno. Ravnotako je bilo v krminskem in gradiščanskem okraju, kjer so bili vsi otroci obdarovani in je bila ta otroška slovesnost še posebno topla občutena ter izpadla v splošno zadovoljnost.

Častitljivi Miklavž je v svojem nagovoru prikazal na vse težkoče in ovire, ki jih je imel letos na poti, ko je moral preko demarkacijske črte, da je prišel do naše goriške mladine, ki ga je sprejela s težkim pričakovanjem in veseljem. Enotne vrečice z darili so napravile na starše in otroke najboljši vtis. Več vasi in tudi posa-

mezni otroci so poslali pisma okraj. odb. v zahvalo za prejete darove. Glavno zaslugi je pri Miklavževanju imel Okrožni rdeči križ in Socialno skrbstvo. Zavedni delavci po tovarnah so izdelali večje število igrač. Od strani Prosvete je bilo nakazanih 500 šolskih zvezkov, radirk in svrtnikov. AFŽ in RK so še posebej nabrali in razdelili med revne otroke oblačila in obutev. Po nepopolnih poročilih lahko sklepamo, da je bilo obdarovanih 15.300 otrok v skupni vrednosti L. v milijone 500.000.

Božičnico smo priredili samo za otroke, sirote padlih borcev in žrtev fašističnega terorja. Obdarovanih je bilo 737 otrok po 200 lir. V mestu Gorica se je razdelilo še posebej 140 kg peciva, 100 metrov flanele in igrač, ki so jih izdelali bolniki sanatorija Potrebni material je nabavil okrajni odsek za soc. skrbstvo. Skupna vrednost tega blaga se ceni na okrog 120.000 lir. Obdaritev otrok za Božič v denarju in blagu se ceni na skupno 494.000 lir.

Pri našem obdarovanju in prireditvi v gledališču Verdi so bili prisotni tudi predstavniki šolstva ZVU in novinarji, ki so se zelo pohvalno izrazili o naši prireditvi.

ČITAJTE IN ŠIRITE „SOŠKI TEDNIK“

Iz Bukovice pri Gorici bomo šli na Mladinsko progo

Mladinci in mladinke vasi Bukovice se na svojem masovnem sestanku obvezujemo, da bomo dali za progo Šamač - Sarajevo za prvo zmeno 10 mladincev.

Stejemo si v čast, da se lahko pridružimo gradnji mladinske proge kot sestavni del jugoslovanske mladine. Vseskozi odkar smo bili odtrgani od domovine Jugoslavije, smo se čutili Jugoslavlani, kar smo tudi dejansko pokazali za časa narodno osvobodilne borbe. Vendar danes, ko smo tudi uradno priključeni, se še močneje zavedamo naših dolžnosti, zavedamo se važne naloge, ki je bila poverjena mladini Jugoslavije v prvi petletki gradnje enega največjih objektov, proga Šamač - Sarajevo.

Mladinci, ki nimamo te časti, da bi šli na progo delat, obljublamo da bo naše delo usmerjeno v duhu tekmovanja za izgradnjo proge Šamač - Sarajevo, da bomo nadomestili vse sile, ki odidejo na progo. Pomagali bomo družinam teh tovarišev in tovarišic, da bo vsa zemlja v vasi kljub temu obdelana. Delali bomo s perspektivo, da je gradnja prihodnje proge ali kakršnegakoli objekta, tudi naša stvar, za katero moramo aktivno sodelovati in tako doprinesiti svoj delež v »prvi petletki«.

Kot zaključek izražamo zaupanje našim tovarišem, da bomo na progi Šamač - Sarajevo odnesli najboljše uspehe, da bodo tudi naši mladinci Bukovice postali »udarniki« in s tem pokazali svojo doslednost, ljubezen do domovine kakor za časa oborožene borbe.

Naj živi nova ljudska domovina Jugoslavija!

Naj živi prva petletka industrializacije in elektrifikacije države!

Naj živi mladinska proga Šamač - Sarajevo!

Mladina Bukovice iz svojega masovnega sestanka dne 21.2.1947.

Za „Dijaško matico“

Ob priliki poroke tov. Terpin Danice in tov. Gorkič Emila iz Vipolž so na svatbi zbrali za našo koristno in prepotrebno ustanovo 2566 lir.

Ob raznih Prešernovih proslavah je mirenski okraj zbral večje zneske za Dijaško matico in sicer so nabrali v Zaloščah 1716 lir, v Orehovljah 1354 lir, v Prvačini 686 lir, na Gradišču 374 lir, v Gabrjah 369 lir, v Mirnu 1000 lir, v Dornbergu 1122 lir in v Rupih 500 lir.

(Nadaljevanje in konec)

Obleko so mu morali narediti novo. Njegovo telo je bilo previsoko, prsa preširoka in mišice na rokah so se bočile preveč. Pokazali so mu, kako naj se obleče. Dali so mu še puško in nož. Vsa četa ga je občudovala. Ponosno je hodil sem in tja po dvorišču in ni si mogel kaj, da bi se ne radoval samega sebe. Želel si je samo to, da bi ga sedaj videla Anifa. Povedali so mu, kako se je mogoče slikati. Slikal se je. Potem je celo uro strmel v sliko. Eno je poslal Anifi. Tovariš Arnavt, narednik, ki je bil že dolgo časa v Ljubljani in se naučil celo slovenski, mu je napisal pismo.

Narednik je vodil Gausita po Ljubljani in mu razkazoval različna čuda: »Tukaj so ti popolnoma drugi ljudje kot pri nas. Tukaj ti znajo vse. Kamorkoli se ozreš, vidiš kaj novega. Dekleta so lepa kot huriske v raju«.

Plačal je Gausitu vstopnico in ga peljal v gledališče. Gausit je strmel v prekrasne kulise, v barvane luči, v lepe deklice, ki so se sprehajale po odru in so bile, kot da bi se angeli z neba prikradli v ta prostor. Ni razumel ničesar.

MAGAJNA BOGOMIR

KAKO JE UMIRAL GAUSIT

Toda pred njim se je odpiralo nekaj ogromnega, nerazumljivega. Niti sanjal ni nekoč, da so take stvari mogoče na svetu. Poltil se ga je strah. Kot da je prišel v neznano zakleto deželo. Med odmorom se je stisnil na hodniku v kot. Lepa dekleta so hodila mimo njega in se ozirala na njegovo orjaško postavbo in v njegove temotne črne oči.

»Ugajaš jim. Poglej kako te opazujejo«, mu je rekel narednik. On pa je tiščal šajkačo v roki. Ginilo je veselje v njegovi duši in poletoval se ga je strah pred vsemi temi lepotami: Saj vse to ni res. To je tista zakleto dežela, o kateri mu je pripovedovala mati, ko je on še hodil za ovčami po planinah. Sreče omami in dušo. Pripovedoval bo Anifi, Anifa ne bo verjela. »Dali so ti vina, opojne pijače, ki jo pripoveduje Alah. Ti si pil in videl vse to. Šejtan je stopil v tvojo dušo z vinom in ti pokazal vse tiste podobe, o katerih mi pripoveduješ«, mu bo rekla.

Na cesti je po cele ure strmel

v ploščo, ki je znala vse godbe in je znala govoriti in peti. Narednik mu je rekel: »Če bi imela tvoja Anifa tako ploščo doma, pa bi ti tukaj stal in govoril v to ploščo, bi Anifa slišala vsako tvojo besedo in ona bi ti odgovarjala lahko. To ti je, brate, kot pri Alahu, ki sliši ves svet«.

Čim nenavadnejše in lepše stvari je videl in slišal Gausit, tem žalostnejši je bil, tem bolj je ljubil Anifo, tem silnejše je hrepenel po nji. Dan za dnevom se je odmikal. Gausit bi nekdanje ne mislil, da so dnevi lahko tako dolgi, da teko ure tako počasi.

»Pojdi z menoj!«

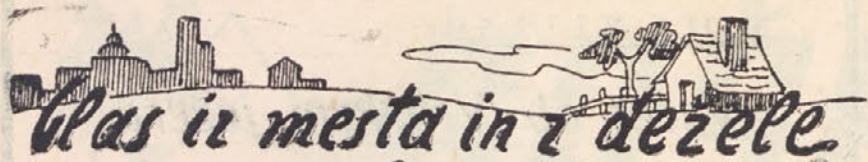
Tako skrivnostno je zašepetal narednik te besede, da je postalo Gausitu tesno v duši. Vedel je, da mora biti nekaj prav posebnega. Vendar je ubogal. Prišla sta skoraj ven iz mesta in vstopila v neko gostilno.

»To ti je han«, je rekel narednik, ko sta sedla za široko mizo. Pokazalo se je prelepo dekle: »Nobena huriska ni tako lepa«, je poudaril narednik in naročil je

vina. Gausit je ostrmel: »Vina ne bom pil jaz«, je rekel in odločno zamahnil z roko in ni hotel piti, dasi mu je narednik ponovno prigovarjal. »Jaz sam sem ti musliman, a Alah je vedel, kaj je ustvaril, ko je ustvaril vino. Tako je pijača, da bi ti pil vsak dan, če bi pil le enkrat poprej. Iz enega srca ti naredi tri, iz ene duše tri. Pij, Gausit!« Gausit pa ni hotel piti in narednik je sam izpraznil steklenico. Potem je naročil še eno, udaril s pestjo po mizi in velel natakariči, naj navije omaro. Natakariča je vtaknila v orkestrion beli papir in zaigralo je po sobi, kot da so se vse godbe vsega sveta strnile v njo. Njene oči so poželjivo visele na Gausitovi orjaški postavi. Narednik ji je rekel nekaj v njenem jeziku. Natakariča se je zasmejala na široko in prisledla h Gausitu. Počasi mu je ovila desnico okrog vratu in stisnila njegovo glavo k svojemu licu. Bluza se je napela naprej in Gausit je zagledal dvojice belih, kot mleko belih napetih prsi. Kot nebo plave oči

so gorele tik ob njegovih. Z leveco je dvignila čašo in mu jo postavila k ustom. »Pij, Gausit!« Napete prsi so se stisnile k njegovim, te prsi, bele kot sneg na Prokletijah. V Gausitu je zavrisnila kri. »Pij, Gausit!« Pil je. Nalila mu je drugo in tretjo in Gausit je pil. Orkestrion je zaigral zopet. Gausit je skočil s klopi in zavriskal. Takrat je udaril s pestjo po mizi, da so odskočile čaše in se je razlilo vino na tla. V njegovih možganih so odmevale godbe. Razprostri, je orjaški roki in se počasi blizal orkestrionu in naenkrat je natakariča vriskej zaplavala v njegovem naročju in se dušila od radostnega smeha. Zasadi je začel zobe v njeno usta. Narednik je poln smeha zaklenil vrata, ki so vodila v sobo.

Drugi dan je sedel Gausit na kamnitem umivalniku sredi sivega dvorišča in strmel proti belim goram. Njegova od sonca ogorela koža je bila skoraj siva sedaj. »Kam gledaš, Gausit!«, so ga vprašali. Toda on ni odgovoril. Le strmel je v bele gore. Nekomu se je zazdelo. Stopil je k njemu. »V nepravo smer gledaš,

Gorica

„Tako tudi bo“

Jutri, v nedeljo 2. marca ob 14. uri, gostuje Slovensko narodno gledališče iz Trsta v Verdijevem gledališču z igro v šestih slikah: *Tako tudi bo*. — Predprodaja vstopnic v Ljudski čitalnici na Travniku ter eno uro pred predstavo pri gledališki blagajni.

Cene: I. prostori lir 90; II. prostori lir 70; stojišče lir 30.

Sv. maša v spomin padlim borkam

V okviru praznovanja »mednarodnega tedna žena« se bo v ponedeljek 3. marca ob 9. uri zjutraj v cerkvi sv. Ignacija na Travniku v Gorici darovala sv. maša za dušnice za vse padle borke v narodno osvobodilni vojni.

Vabimo vse žene iz mesta in okoliških vasi, da se s svečanosti udeležijo in na ta način poklonijo spomenu naših žrtev.

Mestni AFŽ.

Vrnite nam slovensko sirotišče!

Že večkrat so se zastopniki edinega slovenskega sirotišča zglasili pri merodajnih mestih, da nam vrnejo in popravijo to našo važno ustanovo, ki služi našim najpotrebnejšim. — Kakor znano, so l. 1930 sirotišče zasedli fašisti in nas tako oropali te naše edinstvene ustanove. Pozneje so zasedli prostore italijanski latalci, sledili so jim v času druge svetovne vojne Mongolci in Nemci. Vsa oprema je bila izropana ali pa uničena. Ob koncu vojne so se v sirotišču naselili begunci iz rotnosti Italije.

Po osvoboditvi so se ustanovitelji in prijatelji sirotišča obrnili na Zavezniško vojaško upravo, da jim poslojje popravi in ga vrne. Stavba je bila do polovice popravljena in namesto da bi sirotišče sprejelo naše sirote, je ustanovniški urad v Gorici izdal odlok železničarskim družinam iz severne goriške postaje, da ga zasede. Vodstvo sirotišča se je zglasilo pri občinskem zavezniškem guvernerju ter protestiralo proti temu krivičnemu dekretu. Zaenkrat je namestitev od strani tujcev ukinjena, toda prizadevi se ponovno obračajo do ZVU, da pospeši obnovitvena dela ter da izroči sirotišče zakonitim lastnikom.

Gausit, tam niso Prokletije, tam ni Anife. Prijel ga je za ramo in okrenil v nasprotno smer. Tam so Prokletije, tam je Anifa! Samo daleč je Gausit: dolge dni in dolge noči je daleč. Gausit je zastrmel v tisto smer, toda le sivo visoko zidovje s premnogimi okni se je dvigalo pred njim.

Minilo je poletje. V jeseni je Gausit zbolel. Štiri dni je hodil bolan po dvorišču in ni se prijavil v ambulanco. Potem ga je zviljo. Zgrudil se je na tla. Pridrvel je avto in oddrvel z njim po kamenitih cestah v bolnico.

Položili so ga na posteljo. Prišel je mladi zdravnik. Njegove oči so bile široke in dobre. Dolgo se je mudil pri Gausitu.

»Zakaj se nisi javil poprej, Gausit!«

Toda Gausit ni odgovoril. Strmel je le v zdravnikove oči. Ta je prinesel brizgalko in točil z njo serum v njegove mišice. Tedaj se je Gausit zasmejal in zamahnil z roko.

»Alah hoče tako in Alah me je káznóval, ker sem pil opojno pijačo, ker sem bil nezvest dobi in lepi Anifi. Taka je njegova modra volja in on ve, da bi se jaz

Ajševica

Poplavljeni travniki in polja

Letošnja februarska povodenj ni napravila samo v mirenem okraju precejšnjo škodo in zbudila zaskrbljenost med tamkajšnjimi prebivalci, ampak tudi pri nas. Veliki kompleksi zemljišč so še pod vodo. Ljaki se je tokrat razbohotil ter poplavljal več stotin hektarjev zemlje. Delo na polju je ovirano in naši kmetovalci si žele suhih dni, da bodo lahko začeli s prvim pomladanskim delom.

Podsabotin

Poroka

Poročila sta se tov. Kumar Franc iz Brestja in naša odlična domačinka, partizanka tov. Drufovka Angela.

Tovarišica Angela je delovala v Osvobodilni fronti že od leta 1942. Ob koncu istega leta so jo zaprli ter internirali. Fašistični krvniki so jo preganjali in mučili. Ob zlomu Italije je takoj stopila kot bolničarka v partizanske vrste, kjer je delovala do osvoboditve.

Ker zna naša mladina globoko ceniti požrtvovalnost in predanost naših borcev za svobodo, je počastila mladi par s tem, da mu je postavila slavalok, ki je bil okrašen z jugoslovansko zastavo in zvezdo. Mladina naše vasi želi novoporočencema, da bi v sreči in zadovoljstvu, pod isto zmagovito zastavo, preživela še mnogo uspešnih in veselih let!

Kostanjevica na Krasu

Prireditve

Preteklo nedeljo so žene iz naše vasi priredile kulturno prireditev in ples. Na sporedu je bila igra »Čašica kave«, nekaj pesmi ter kolo »Urška ošabna bilá«. Prireditve se je udeležilo številno občinstvo in vojaštvo J.A. Iz čistega izkupička, ki je znašal 5007 lir, je bilo nekaj darovanega Prosvetni zvezi, nekaj pa bolnemu tovarišu. Večji ostanek bo služil za delovno brigado, ki odhaja na mladinsko progo Šamac - Sarajevo. Za jutri, nedeljo, je napovedan brezalkoholni dan.

S Krasa

Pomoč zaprtim antifašistom

Okrajna komisija za pomoč zaprtim antifašistom za okraj, Ko-

men se vedno spominja tovarišev, ki morajo še danes trpeti v okupacijskih zaporih, čeravno bi zaslužili vse drugačno mesto po velikem doprinosu, ki so ga dali v borbi proti okupatorju.

V zadnjih dneh so naše množične organizacije in posamezne vasi zbrale 900 lir za zaprte antifašiste. Vasi, ki so darovale denar in živež, sadje ter cigarete so: Škrbina, Rihemberk, Gabrovnica, Gorjansko, Komen, Kostanjevica, Vojšćica, Kosovelje, Klanec, Zagorje, Ivanjigrad in Selo.

Deskle

Društveno udejstvovanje

V preteklem mesecu smo priredili tudi pri nas dobro uspelo Prešernovo proslavo. Kljub slabemu vremenu se je zbralo ogromno občinstva, ki je pazno sledilo prestremu sporedu. Po kratkem življenjepisu našega velikega pesnika, ki ga je podal društveni predsednik, je nastopil domači pevski zbor pod vodstvom tov. Zimica, ki je zapel več pesmi, katere so žele zaslužen odobravanje. Sledili sta deklamaciji, ki sta jih podali dve članici društva. Kot zaključek smo zapeli himno »Hej Slovani«.

V okviru trimesečnega tekmovanja smo si zadali vrsto nalog, katere upamo da bodo tudi rešili.

Obrabamo se v prvi vrsti na našo mladino ter ji kličemo, naj se čvrsteje oprime društvenega dela, posebno bi želeli, da bi hodila redno k vajam. Bližnja priključitev k FLRJ nas mora najti pripravljene in v polnem društvenem razmahu.

Nadalje sporočamo naši javnosti, da smo si oskrbeli klavir, za katerega smo nabrali 12.000 lir prostovoljnih prispevkov ter porabili ves razpoložljivi fond iz društvene blagajne.

Sedaj je na nas vseh, da izpopolnimo zborni petje in da nas v kratkem razveseli mladina s kakšno novo, lepo igro. Torej, na delo!

Ročinj

Društvena prireditve

Preteklo nedeljo nam je domače društvo »Edinost« skupno z vaško mladino podalo lepo kulturno prireditev, ki je zadovoljila vse navzoče. Obilo smeha je izzvala šaloigra »Gospa Kordula«. Dobro je bil podan ženski duet »Šumi, šumi gozd zeleni« ter solospjev »V večerni zariji«. Prireditve se je zaključila s pesmijo »Hej Slovani«, ki so jo zapeli vsi poslušalci.

zdravnika: »Doktor, znaš pisati?« Zdravnik je pokimal: »Znam, Gausit! Bi rad poslal pismo svoji ženi?« Gausit je pokimal. Zdravnik je kupil belo pismo in Gausit je narekoval:

»Umiram, in te ljubim. Tako hoče Alah in mi ne moremo nič proti njegovi modri volji. Če dobiš sina, naj bo on Ibro Gausit, sivi orel s planine. Naj se ne boji ne roparjev ne volkov in nikdar naj ne okusi vina. Če bo hčerka, naj ji bo ime Sulejka in naj se poroči z Jusom, s sinom hrabrega Jusa, ki se tudi ne boji roparjev in volkov. Pri Alahu bom prosil, da ne umre tvoje srce od žalosti. Ne pozabi na ovce in skrbi, da jih ne ujame sneg na Prokletijah. Pismo naj ti prebere in razloži stari Juso, ki mu je Alah dal modrost, da zna čitati in pisati. Tvoj Ibro.«

Potem je zdravniku povedal še naslov. Zdravnik je zapečatil pismo in ga sam nesel na pošto.

Po noči so slišali drugi bolniki, kako je Gausit govoril o ovcah in volkovih. Trikrat je poklical Anifo, trikrat Alaha, potem je zamahnil z roko nad seboj in umrl.

Volčje

Za delavsko brigado

Naša mladina zna biti zelo iznajdljiva. Posebno pohvalno je njeno delo takrat, ko gre za dobre in koristne namene. Na pustni torek se je mladina podala od hiše do hiše ter nabrala precej biaga in denarja, ki je namenjen mladim tovarišem, ki odhajajo na Mladinsko progo Šamac - Sarajevo. Izkupiček plesne prireditve, ki se je vršil isti večer je prinesel še 4000 lir, znesek, ki se bo uporabil za nabavo opreme prve goriške delovne brigade.

Na ta način je vojaška mladina prekoračila dano obvezo, ki jo je svoj čas podala na množičnem sestanku.

Kobarid

V dober namen

Plesna zabava, ki sta jo priredila Zveza primorskih partizanov in vaška mladina, je prinesla 50.000 lir čistega dobička. To te po svoto so prireditelji porazdelili v najbolj koristne namene. Za opremo prve goriške brigade so darovali 5000 lir, z nadaljnj svoto si bodo nabavili radio za mladinski dom in odbor za spomenik bo tudi prejel gotovo svoto. V bližnji prihodnosti bo namreč v Kobaridu postavljen spomenik padlim borkom.

ZVU nam je vrnila zaplenjeni arhiv

Pred par dnevi sta se zglasila na sedežu okrajnega odbora SIAU dva zavezniška policista ter brez vsakega pojasnila izročila prisotni nameščenki arhiv, ki so ga zaplenili pred poldrugim mesecem.

Tudi z naše strani — brez vsakega komentarja!

Tako tekmojejo naši delavci

Združenje mizarских obrtnikov iz Solkana je zbralo med svojimi člani znesek 24180 lir kot prostovoljni prispevek za mesec februar. Ta svota predstavlja eno uro tedenskega zaslužka, ki so ga vzorni in udarniški mizarški delavci iz Solkana poklonili blagajni tekmovalne komisije.

Delavci apnenice pri Rdeči zvezdi v Solkanu so s prostovoljnim delom pripravili 25 kubični metrov gramoza ter ga odpeljali na cesto po načrtu tekmovalne komisije.

Drobne novice

* Beograjska »Borba« praznuje svojo 25. obletnico. Za ta jubilej je izšla slavnostna številka s prispevki znanih publicistov.

* Kakor pišejo avstrijski listi, so začele nekatere sodnije sodno postopati proti antifašistom, medtem ko so nacisti svobodni. Posebno se to opaža na Koroškem, kjer vlada bivši nacist Hans Piesch, sedanji deželni glavar.

* Med vojno je bilo v Nišu podrtih 1040 stanovanjskih hiš, hudo poškodovanih 740 poslopij in manj poškodovanih 58. Na račun kredita 30 milijonov dinarjev so sezidali 43 in obnovili nad 400 hiš. Razen tega so obnovili 16 in zgradili 12 ulic.

* V letošnjem gospodarskem načrtu Slovenskega Primorja je ena izmed važnih postavk načrt za regulacijo večjih hudournikov in za izsuševanje močvirij. Največ rodovitne zemlje bodo pridobili z regulacijo hudournika Ljaki v spodnjem delu Vipavske doline. Z regulacijo in poglobitvijo Ljaka bo izsušenih 250 ha zemlje, kjer uspevajo sedaj samo kislice. V letih suše bodo pridobljena zemlja lahko umetno namakali. Vrednost zemljišča se bo z regulacijo Ljaka povečala za 50 do 1000%.

* Predsednik egiptovske vlade Nokrashi paša je izjavil, da bo zahteval od OZN, da se morajo britanske čete takoj umakniti iz Sudana in Egipta.

* Ameriški Slovenci so zbrali 10.000 dolarjev za nakup ročnega aparata, katerega bodo te dni odposlali v Jugoslavijo. Aparat je namenjen za sanatorij na Golniku.

* Prebivalstvo Slovenske Koroške je te dni poslalo občinskim upravam zahtevo, da se po ustanovah nemudoma uvede uporabljanje slovenskega jezika.

* V Slavoniji in Baranji se je naselilo nad 11.500 revnih družin, ki so prišli po večini iz Zadra, Splita in Šibenika.

* V Celju zidajo stanovanjsko kolonijo, ki bo imela 50 dvonadstropnih stanovanjskih hiš za najmanj 100 družin.

* Atensko prebivalstvo je izražalo simpatije jugoslovanske delegacije. Množica jim je klicala: »Dobro ste nas branili!« Atenci so še posebej izražali svoje prijateljstvo in veselje predstavnikom Jugoslovanske armade, ki so bili med člani delegacije.

* Kakor poročajo iz Slovenije, je lanski pridelek hmelja že ves prodan. V Sloveniji je 2274 pridelovalcev hmelja in sicer 1419, ki imajo do 5 ha zemlje.

* Železnarna v Zenici bo izdelala tračnice za progo Šamac - Sarajevo.

* V Hercegovini je 10.000 ha zemlje, primerne za pridelovanje bombaža. Na ha pridelajo 1200 do 1500 kg neočiščenega bombaža.

* Mestni ljudski odbor v Zagrebu je začel jeseni graditi v Maksimiru centralni stadion za reprezentativne prireditve. Stadion bo lahko sprejel do 35.000 gledalcev.

* Na Cetinju so otvorili v navzočnosti prosvetnega ministra Mike Paviča državno glasbeno šolo, ki je prva šola te vrste v Črni gori.

* Član Venizeloseve stranke minister brez listnice Politis je bil določen za člana grške delegacije pri anketni komisiji. Sedaj pa je podal ostavko predsedniku vlade, ker ne soglaša s politiko, ki jo vodi grški predstavnik v anketni komisiji.

* Te dni so izplovili v morje v pristanišču Drača remorker »Partizan«, ki so ga svoj čas potopili Nemci. Ladjedelnica v Draču je usposobila remorker v zelo kratkem času.

* Madžarski list »Vilagosag« prinaša poročilo, da je dobil Nikolaj Horthy ml. dovoljenje za vstop v Združene države Amerike. Poleg zgoraj imenovanega je prejel tudi več drugih protiljudskih elementov potrebna dovoljenja. Potemtakem je vsakemu jasno, da prejemajo madžarski fašisti pomoč mednarodne reakcionarne klike.

* Predstavniki socialistične stranke v Kanadi so izrazili v kanadskem parlamentu svojo zaskrbljenost zaradi ameriško-kanadskega sporazuma o vojaškem sodelovanju. Archibald je izjavil: »Če pride v ZDA do množične nezaposlenosti, kdo bi lahko ustavil voditelje te nacije, da je ne potegnejo v kako imperialistično avanturo.«

* V Buenos Aires (Argentini) je prispela skupina ustašev in četnikov, med katerimi so aktivni člani fašističnega Paveličevega režima. Ta skupina izdajalcev in vojnih zločincev je prispela v Buenos Aires s pomočjo ponarejenih listin, ki jih je dobila s posredovanjem Vatikana.

* Kakor poroča ČTK deluje v Avstriji tajna neofašistična organizacija s sedežem v Salzburgu. To organizacijo vodijo bivši visoki nacistični funkcionarji, ki imajo redne sestanke.

* Društvo književnikov Hrvatske je razpisalo natečaj za besedilo pesem za mladinsko progo Šamac - Sarajevo. Prva nagrada znaša 2000 dinarjev.

DESET ZAPOVEDI

V obrambo slinovke in parkljevke

Slinovka in parkljevka je silno nalezljiva bolezen, katere prvi znaki so mrzlica, nato se pokažejo mehurčki na smrčku in v gobcu in ko se ti razpočijo, puste na istem mestu uljesa. Vname se tudi koža v bližini parkljev, tako da pričnejo živinčeta šepati in prav pogostokrat se vname tudi koža na vimenu.

Slinovka napada posebno govede, potem prešiče, ovce in kaze. Ta bolezen se prenaša bliskovito posredno ali neposredno od zdravih živali na bolne ter povzroča živinoreji ogromno gospodarsko škodo.

Potom nezavrelega mleka se zamore ta kuga prenesti tudi na ljudi.

Ako se hočete ubraniti te bolezni, pazite na sledeča pravila:

1) Ne nakupujte živine v krajih, ki so okuženi po slinovki in ne postavite na novo nakupljene živine v hleve, kjer imate zdravo živino, vsaj za dobo desetih dni.

2) Javite vsak slučaj slinovke in vse sumljive slučaje bolezni pristojni oblasti.

3) Pokličite takoj veterinarja, da vam ugotovi bolezen in da navodila, kako se morate ravnati.

4) Ne napajajte živine na javnih napajališčih, kjer sumite, da je voda okužena.

5) Skrbite za snago v hlevih in svinjaki in pobelate te prostore najmanj enkrat na leto.

6) Ne obiskujte živinskih smenj in prepovedajte vstop v vaše hleve mešetarjem ter prekupčevalcem z živino, posebno pa onim, kateri prihajajo iz okuženih krajev. Silno nevarni so oni trgovci z živino, kateri prihajajo v vas s kamiončini; ti prelete celo deželo, ter nakupujejo najraje tam, kjer se je bolezen že pojavila, ter prevažajo meso govedi, katera je bila vsled slinovke za silo zaklana.

7) Ne trosite gnoj iz okuženih hlevov po njivah in travnikih. Gnoj mora priti iz okuženega hleva poprej na gnojšče, da tam dozori in šele potem ga smete rabiti za gnojenje. Pokrite gnojšče z vejami, in ne dopuščajte, da bi tam brskala peratrina, katero je treba držati v zaprtih prostorih.

8) Osebe, katere zdravijo slinovko, si morajo po vsakem zdravljenju razkužiti roke z razkužilom, katero predpiše veterinar. Obledo naj pred zdravljenjem menjajo, ravnotako tudi čevlje.

9) Pred vrata hleva natrosite negašeno apno. Kdor hoče v hlev mora poprej stopiti na par centimetrov debelo plast apnena prahu.

10) Osebe, katere snažijo ali krmijo obolelo živino, ne smejo opravljati istih opravil tudi pri še zdravi živini.

Zimsko shranjevanje vitaminov

Okusna in tudi nasitljiva hrana je večkrat nepopolna, ker sploh ne vsebuje ali pa ima pre malo sestavin, ki jih imenujemo vitamini. Taka prehrana, ki nima dovolj vitaminov, povzroča na primer hitro utrujenost, apatičnost. Človek zapada lenivosti, težko in z muko se premika in najraje bi ždel v kakem kotu.

Pri nezadostni količini vitaminov v prehrani slabi se spomin in vid, ter sledi izčrpanost živčnega sistema.

Često smatramo te pojave za utrujenost, čakamo, da bodo prešli sami od sebe in se ne obračamo za nasvet k zdravniku.

Kljub temu, da ti pojavi niso direktno nevarni življenju, so pa razlog sprememb v človekovem zdravju. Pri avitaminozi (nedostatku vitaminov) naše telo nima moči, da bi se uspešno zoperstavljalo proti povzročiteljem raznih nalezljivih bolezni.

Skrb za hrano, ki vsebuje dovolj vitaminov, je v glavnem naloga žene - gospodinje. Zato je posebno važno, da ve katera živila vsebujejo večjo količino vitaminov, kako jih očuva pri kuhanju.

Največ mora biti v hrani vitamina A in C. V kruhu jih ni, v mesu jako malo. Bogata zaloga C vitamina je v sadju, zelenjavi in krompirju. Z vitaminom A nas oskrbuje korenje, paradižnik, pa tudi zelenjava.

Pri daljšem shranjevanju sadja, povrtnine, krompirja, se množina vitamina C postopoma izgublja. Proti koncu zime v povrtnini in sadju po shrambah doma in po skladiščih količina vitaminov znatno upade. Zato moramo v sredi, zlasti pa proti koncu zime posebno paziti, da uporabljamo pri kuhi živila, ki imajo dovolj vitaminov. Pripravljanje moramo hrano tako, da jih čim več ohranimo. Da to dosežemo, moramo obdržati vitamin A in C, se moramo pri pripravljanju hrane držati teh-le splošnih navodil:

Sadje, zelenjavo, krompir ne smemo čistiti in razrezati prej, preden ne začnemo s kuhanjem ali praženjem. Ako pa moramo krompir iz kakršnega koli razloga le nalupiti in narezati prej, ga denimo v mrzlo vodo.

Posoda, kjer kuhamo krompir ali povrtnino, naj se dobro zapira, oboje denimo kuhati v vročo vodo.

Vode ne smemo zavreči. Zalijemo z njo razne juhe in na ta način ohranimo vitamin C, ki se v veliki meri izloča v vodo, v kateri se jed kuha!

Kuhana jed naj ne stoji na zraku, ampak naj se čimprej pojé, prav tako je ne smemo pogrevati.

Krompir, pripravljen kot pire (zmečkan) pa tudi pretlačena zelenjad, zgubi skoro docela vitamin C.

Kis, s katerim pripravljamo zelene solate, uničuje vitamin A, nasprotno pa kislina čuva vitamin C. Zato je priporočljivo, nezeleno solate čimprej okisati.

Množino vitamina C pri krompirju, ki je že dolgo v shrambi, dvignemo na sledeči način: Pozno pozimi ali zgodaj spomladi prinesemo iz kleti dan ali dva (ne pa več) pred uporabo nekoliko krompirja v kuhinjo. Razložimo ga na vlažno vrečevino in še poškopimo z vodo. Ko se osuši, ga ponovno navlažimo. Tako se vitamin C, ki se je pri prežimovanju izgubil, zanesljivo zopet povrne.

Suha toplota na vitamine škodljivo deluje. Zato se zimska zaloga sadja ne bi smela pripravljati s sušenjem. Suho sadje na primer je popolnoma brez vitamina C. Neodporna sta vitamina C in A tudi pri sušenju zelenjave, poleg tega izgubi zelenjava svoje aromatične (dišavne) sestavine in se težko razkuha.

V poslednjem času so iznašli dober način shranjevanja zelenja-

MIHA KLINAR:

Večer ob Vrbskem jezeru

*Samotna breza sanja nad sinjino
in zarja v jezero svoj plašč namaka,
kot svetla reka dan se v noč pretaka,
prav lahen vetrič zmotil je tišino...*

*Samotno jadro plove nad gladino,
a v meni — sam ne vem, zakaj vse plaka;
kot grenka solza je sekunda vsaka...
Bom našel kdaj tu svojo domovino? —*

*V nedavnih časih pesem je tu pela,
najlepša pesem moje domovine...
Nekdaj bila je tu doma svoboda...*

*A zdaj? — Le moja pesem je vzdrhtela
iz src, ki so prepolna bolečine,
iz src, ki čas jih kakor črv gloda...*

(Koroška, 1942.)

ve, pri katerem se ohranijo dišavne sestavine vitamina A in do neke mere tudi vitamin C. Ta način je sledeči:

Očiščen krompir skuhamo in pustimo čez noč na hladnem prostoru, da se otrdi. Nato ga zmeljemo na mesoreznicah. »Črvice«, ki smo jih dobili, enakomerno razravnamo po posodi, ki jo postavimo v pečico ali segreto peč. Suhi so, ko postanejo krhki. Zmeljemo jih na mlinčku za kavo. Krompirjevo moko, ki smo jo dobili, hranimo na suhem prostoru. Sama po sebi vsebuje le malo vitamina C. Ako pa vzamemo 5 delov te krompirjeve moke, ji primešamo del sveže zelenjave in jo z valjarjem dobro tremo, bo jed pripravljena iz nje imela okus pora, peteršilja, zelene itd. in bo zelo bogata na vitaminih.

Ako se krompirjeva moka zmeša z zelenimi zeljnatimi listi, moremo napraviti iz nje jed z okusom svežega zelja, isto tako lahko pripravimo krompirjevo moko s paradižnikom.

Mnogo vitamina A imajo listi kislice. Krompirjeva moka, zmešana z njo, se ohrani posebno dolgo brez izgube vitaminov A.

Količino vitamina A v krompirjevi moki zelo pomnožimo, če jo enkrat strto z zelenjavo hitro osušimo (ne več kot 3—5 min. pri 80—100°C), ponovno zmešamo z isto količino sveže zelenjave in to še parkrat ponovimo. Zelenjava, ki je tako s krompirjem pomešana, vsebuje poleg vitamina A in C še veliko mineralnih sestavin, ki so nam tudi potrebne za zdravo prehrano.

Krompirjeva moka, pomešana z razno zelenjavo, se drži več mesecev. Pri tem ohranja zelenjava svoj okus, vitamin A in v znatni meri tudi vitamin C. Hraniti pa se mora v dobro zaprtih posodah.

RAZGLAS

Mestno županstvo v Gorici naznanja, da se bo spomladansko cepljenje proti davici in kozam vršilo v tej občini v spodaj navedenih dneh in urah.

Vršilo se bo v dveh rokih: prvič cepljenje proti kozam in prva injekcija proti davici; tri tedne pozneje pregled cepljenja proti kozam in druga injekcija proti davici.

Cepljenje se bo pričelo od 3. do 15. marca, in sicer:

za mesto, Solkan in Kromberk pri občinskem ambulatoriju v ulici Mazzini h. št. 8, od 9. do 10. ure;

za Ločnik, Podgoro, Pevmo, Oslavje in Podsobotin pri zdravniškem ambulatoriju v Podgori, v dneh 10. in 11. marca, od 15. do 16. ure;

za Šempeter, Štandrež, Vrtoj-

bo in Bukovico bo vršil cepljenje občinski zdravnik po šolah, in sicer:

v Šempetru: 3. marca, ob 15.30;

v Štandrežu: 6. marca, ob 15.30;

v Vrtojbi: 4. marca, ob 15.30;

v Bukovici: 5. marca, ob 15.30.

Cepljenje je obvezno za vse otroke, ki so dopolnili eno leto starosti in ki niso še bili cepljeni. Noben otrok ne bo v bodoče sprejet v šole in otroške vrtce brez spričevala o cepljenju; zato se opominjajo starši in varuhi na to dolžnost.

Kršitelji te odredbe bodo kaznovani po predpisih čl. 260 in 266 zbornika zdravstvenih zakonov z dne 27.3.1934 št. 1265.

Vsem političnim preganjancem!

Vabimo ponovno vse bivše internirance in internirance naj nam dostavijo svoje spomine na leta internacije, ker jih nujno rabimo za izdajo posebne številke. Razen bovskega in kobariškega okraja so v zastanku z gradivom vsi ostali okraji! Požurite se!

Ravnatoko se obračamo do svojcev padlih ali preminulih pol. preganjancev, da nam takoj pošljejo slike in življenjepis svojcev, ki so umrli v taboriščih smrti ali na domu vsled preganjanja. Te podatke rabimo, da jih pravočasno vpišemo v »Zlato knjigo«.

Razdeljevanje sladkorja za čebele

Goriško okrožno kmetijsko nadzorništvo javlja, da je v teku razdeljevanje sladkorja za čebele in sicer pri poslovalnici kmetijske zadruge v ulici Morelli. Dobil ga bodo vsi čebelarji, ki so svoječasnno predstavili prošnjo za nakazilo.

V TUJSKI LEGIJI

Kakor poročajo listi, služi v francoski legiji 30.000 Italijanov. Od teh se bori 18.000 na Daljnem vzhodu proti ljudski vojski Vietnama. Odkod so se vzeli? Nekaj so jih novačili po taboriščih, kjer so bili zaprti kot ujetniki, druge pa so rekrutirali v Italiji. To delo je opravila francoska divizija »Jouin« v času od septembra 1943 do avgusta 1944. Marsi-kateri izmed italijanskih razhajkancev in političnih zločincev se je zatekel v roke agentov, ki so jih spravili v francosko legijo. Zvabilo jih je pustolovsko življenje. Sedaj krvavijo ti pustolovci v daljni Indokini za nekaj, kar jim je tuje. V domovini pa jih zamačajo matere in žene, ki so prepričane, da njih sinovi in možje še vedno hrepenijo po povratku v kakem afriškem taborišču.

Lovstvo in njega pomen

Ze od starih časov je lov tesno povezan s človekom, z njegovim življenjem in razvojem. Lov je važen življenjski činitelj, tako z vidika prehrane, oblačila, obrambe človeškega življenja pred zverjo in obenem tudi duševno krepljo. Lov je torej nerazdružno povezan s človekom in njegovim razvojem in je zaradi tega velevažna gospodarska panoga.

Še pred nekaj tisoč leti je bil lov ena izmed glavnih dnevnih skrbi in zaposlitve človeka s tem, da je plenil divjačino, s katero je hranil in oblačil sebe in družino. Takšne vrste človek in narodi živijo še dandanes v džunglah in drugih skritih predelih sveta ter se preživljajo v glavnem od mesa več ali manj divjih živali.

Vzporedno s civilizacijo in kulturo se je človeštvo vedno bolj množilo. Lov na divjačino ni več zadostoval. Da se ohrani človeški rod, so nomadi in ljudstva, ki so se preživljali z mesom začela obdelavati polja. Začeli so se hraniti tudi z žitom in sadjem. Nastala je borba in boji za predele lovišč in izbiranje medsebojnih lovskih prvakov za poglavarje. Ljudstva so se zbirala v edince, iz katerih so nastala plemena, poglavarji dežel in držav in vse to v glavnem za kos mesa.

V tistih starodavnih časih je bilo ljudstvo in pravica do lova v rokah državnih poglavarjev, ki so z obema ravnali po mili volji in z njimi razpolagali. Šele v preteklih stoletjih zaznamujemo v nekaterih državah lovsko zakonodajo, s katero je bilo »nogoče« tudi »navadnemu« človeku kot zakupniku posluževati se lova v mejah zakona. Ta lovec in zakupnik lova je bil v glavnem dobro situiran človek, kapitalist. »redkokateri je bil iz nižjih sloj« v. Zakoni, ki so urejevali lov in s tem zaščitili divjadi in koristnih ptic, so bili v raznih državah različni. V Italiji, na primer, je dovoljeval zakon pobijati vse »kar leta, leze in hodi«. Dovoljen je bil lov s puško, mrežami, limanicami in drugimi mrharskimi uničevalnimi napravami. Mednarodni zakon o zaščiti divjadi in koristnih ptic je v Italiji, izvzemši rezervirane love, malo ali nič zalegel. Nič čudnega, če danes v

nekaterih krajih Italije ne poznajo ne jerebice in ne divjega zajca. Edino v muzeju si ga lahko ogledajo. Poznajo pa prav dobro ptice selivke, katerih pomore vsako leto na milijone. Zato ni čuda, če se iz leta v leto v strahotni meri množijo razni zajedalci, kakor črvi, uničevalci polja in sadovnjakov, strah in groza vinogradov in sadovnjakov.

Vsak kulturni človek na zemeljski obli se zaveda pomena lova in ribolova; naš slovenski človek, ki je zmagovito izšel iz osvobodilne borbe — še posebej. Z izgradnjo države je dobila ta velevažna gospodarska panoga tudi pravilno zakonito podlago. Lovski zakon pa ne prija divjim lovcem in vsem onim, ki kar na debelo ugonablajo našo divjad samo iz požrešnosti in dobičkarstva. Zakon, ki so ga pripravili naši najboljši gozdarski, kmetijski in lovski strokovnjaki, je bil v osnutku obrazložen na sestankih in zborovanjih. Naše časopisje ga je sporočilo širši javnosti in tako je bil dne 24. julija 1946 sprejet lovski zakon, ki sloni na najdemokratičnejši podlagi. Ta zakon je pridobil naše osvobodilne borbe. Treba je da se širša družina lovske družbe prevzgoji tako, da bo lovski zakon tudi upoštevan in da bo ta veja našega narodnega gospodarstva dobila pravilno razumevanje med najširšimi sloji. Novi lovski zakon ni ustvarjen samo za nekatere izbrane, pač pa za vse sloje — za vse one, ki imajo smisel za pravilno pojmovanje prirode, kulture in gospodarstva.

Na nas je, da ščitimo pridobitve osvobodilne borbe. V okviru te je tudi zaščita koristnih ptic, zatiranje roparic, ki delajo ogromno škodo našemu narodnemu gospodarstvu. Varujmo pa plemenito divjad, ki je pri nas skoraj že izumrla.

DAROVI

Svatje na poroki tov. Štekar Jelke iz Vipol v Zorzon Gvi-da so darovali 1500 lir za sirote v Dečjem domu v Kojskem. Novoporočencama obilo sreče ter najlepša hvala.

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDAŽ
Za list odgovarja ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: Gorica,
Korzo Roosevelt, 33/II. — Izdaja lista je odobrena od A. I. S.
Tisk KATOLIŠKE TISKARNE v Gorici — Najemnik: »Primorski dnevnik«